

הגיגת הארוסין של חיותה

את הגיגת הארוסין של חיותה קבעו
במחירות, אחרי שהצגרים הודיעו על כך
פנאוס להורים.

חשישה-עשר ימים לפני הגיגתה, צדו לא
חשב איש על הפושטה, שעלולת סבא קודל
להביא על פולם.

פולם היו עסוקים: ערכו רשימות של
האורחים; המאכלים; הפלים שיש להכין;
השכנים שמוכנים לעזור; המתנות שהחיותה
מבקשת לקבל.

בזה, אמה של חיותה, הביטה בבית
ונבקה.

מפתמים, על בדי הרפוד, נראו לה קופצים
לעין; חולונות פזר ושנים; על גזר הקיר פחד
האכל רזאים את הסימנים של הפסאות.

1	ארוסין	engagement	1
2	בושה	disgrace	2
3	עלול	liable	3
4	רשימות	lists	4
5	כתמים	stains	5
6	בדי רפוד	upholstery	6

материя для обивки

והשאלה של צדע הבגד גם היא לא פשוטה:

אם היא תלבש אדום והמחויגת שחור —

תראה היא וילגורית והמחויגת אצילה¹³; אם

היא תלבש שחור והמחויגת אדום — תראה

היא מלנכולית והמחויגת רעננה¹⁴.

וגם הכפתורים והתגורה מעמידים שאלות

קשות.

כל כמה שתשבה על כך, לא נראה לה

פתרון¹⁵.

כל זמן שעסקה בבגדים ובדברי האוכל

וברשימות האורחים, יכלה בלה שלא לחשוב

על הענין אשר לכבודו קם כל הרעש:

הנה חיותה כבר פמט בת עשרים ושלוש,

עומדת לסגס את הלימודים באוניברסיטה,

ובזמן המתאים ביותר מצאה לה בעל

מובשר¹⁶, ומשפחתו — כך מספרים —

משפחה טובה.

ומה המשמעות¹⁷ של הארסין האלה —

זאת אולי תבין לאחר הקינה, לאחר שיעזבו

זאת אולי תבין לאחר הקינה, לאחר שיעזבו

זאת אולי תבין לאחר הקינה, לאחר שיעזבו

זאת אולי תבין לאחר הקינה, לאחר שיעזבו

זאת אולי תבין לאחר הקינה, לאחר שיעזבו

זאת אולי תבין לאחר הקינה, לאחר שיעזבו

זאת אולי תבין לאחר הקינה, לאחר שיעזבו

זאת אולי תבין לאחר הקינה, לאחר שיעזבו

זאת אולי תבין לאחר הקינה, לאחר שיעזבו

זאת אולי תבין לאחר הקינה, לאחר שיעזבו

זאת אולי תבין לאחר הקינה, לאחר שיעזבו

זאת אולי תבין לאחר הקינה, לאחר שיעזבו

זאת אולי תבין לאחר הקינה, לאחר שיעזבו

וכך נספח גם רשימה של חנויות לבדי

רפוד ולבגלי-מקצועי.

בתוך כל הרעש נזכרה בלה שהיא צדין לא

החליטה איזו שמלה תבין לעצמה להקינה.

לאחר שתפשה טוב וטוב בארון, ובקורה

בכמה חנויות בגדים בעיר, הנה לה ברור

שהמצלחה של השמלה שלה קשורה לבגדים

שתלבש אמו של נ, שעומד להיות הארויס⁹

של חיותה.

כבר נודע לה שאמו של נ גבוהה

וגאה ושונות להברה מיוחסות¹⁰. ולכן, חשבה

בזה, אם היא תלבש שמלה חגיגית ואמו

של נ תלבש חליפה¹¹, אולי היא תראה

פרובינציאלית ואמו של נ תראה באשה

העולם. ואילו אם היא תבחר בחליפה,

והמחויגת¹² שלה תלבש שמלה אגנוטית —

אולי היא תראה לא חגיגית, והמחויגת שלה

תראה חגיגית.

תראה חגיגית.

мастера	professionals	7
успех	success	8
обученный	fiancé	9
высшее общество	high society	10
костюм	suit	11
свойственная	the mother of	12
	her son in law	

והשאלה של צדע הבגד גם היא לא פשוטה:

אם היא תלבש אדום והמחויגת שחור —

תראה היא וילגורית והמחויגת אצילה¹³; אם

היא תלבש שחור והמחויגת אדום — תראה

היא מלנכולית והמחויגת רעננה¹⁴.

וגם הכפתורים והתגורה מעמידים שאלות

קשות.

כל כמה שתשבה על כך, לא נראה לה

פתרון¹⁵.

כל זמן שעסקה בבגדים ובדברי האוכל

וברשימות האורחים, יכלה בלה שלא לחשוב

על הענין אשר לכבודו קם כל הרעש:

הנה חיותה כבר פמט בת עשרים ושלוש,

עומדת לסגס את הלימודים באוניברסיטה,

ובזמן המתאים ביותר מצאה לה בעל

מובשר¹⁶, ומשפחתו — כך מספרים —

משפחה טובה.

ומה המשמעות¹⁷ של הארסין האלה —

זאת אולי תבין לאחר הקינה, לאחר שיעזבו

זאת אולי תבין לאחר הקינה, לאחר שיעזבו

זאת אולי תבין לאחר הקינה, לאחר שיעזבו

זאת אולי תבין לאחר הקינה, לאחר שיעזבו

זאת אולי תבין לאחר הקינה, לאחר שיעזבו

זאת אולי תבין לאחר הקינה, לאחר שיעזבו

זאת אולי תבין לאחר הקינה, לאחר שיעזבו

זאת אולי תבין לאחר הקינה, לאחר שיעזבו

זאת אולי תבין לאחר הקינה, לאחר שיעזבו

זאת אולי תבין לאחר הקינה, לאחר שיעזבו

זאת אולי תבין לאחר הקינה, לאחר שיעזבו

זאת אולי תבין לאחר הקינה, לאחר שיעזבו

זאת אולי תבין לאחר הקינה, לאחר שיעזבו

благородная, знатная	noble, aristocratic	13
бодрая	fresh	14
решение	solution	15
талантливая	talented	16
смысл	significance	17

כיון שלא הצליחה לגלות מה תלכש אמו
של ר', בְּתָרָה בְּבָרָד שְׂחָוָה גַּם נִחְמָד וְגַם אֶלְגִּיטִי
— שְׂמֵלֶת מִשִּׁי²⁴ כְּחוֹלָה, הַדּוּמָה לְהַלִּיפָה.
רַק אִי מִצָּאָה זָמַן לְהִשּׁוּב עַל אֲבִיהָ,
מִוֹדֵל. וְנִמְעָנָה שְׂחִינָתָה הַשְּׂבָה עָלֶיהָ בְּאוֹתָהּ
הַזָּמַן, בְּשַׁעַת בְּחִינַת הַסִּיּוּם²⁵ שֶׁלָּהּ בְּהִיטָוּרָהּ
יְחִידִית, וְלֹאחֶר אֲרוּחַת הַצְּהָרִים הָיוּ שְׂתִיקוֹ
מוֹכְנוֹת לְדוּוֹ²⁶ בְּדָבָר.

“אִם הוּא יִקְרוֹס לִי אֶת הַחִיגָה, אֲנִי לֹא
אֶסְלַח לוֹ”, אָמְרָה חִינָתָה.

“אֶת צִוְּדָתָה”, הִסְפִּימָה בָּלָה.

“זֶה לֹא עוֹד סֵדֶר פֶּסַח אִי עוֹד אֲרוּחַת
חַיִּי”, אָמְרָה חִינָתָה, “כִּשְׁבָּאִים רַק בְּנֵי-
הַמִּשְׁפָּחָה, וְכוּלָם בְּבָר מַפִּירִים אוֹתוֹ, וְיִוְדָעִים
אֶת הַהִיטָוּרָה שֶׁלֹּ, וְסוֹלְחִים לוֹ. הַחוּרִים
שֶׁל ר' לֹא מַפִּירִים אוֹתוֹ, וְגַם אֲחוֹתוֹ תַּהֲיָה,
וְעוֹד חֲבָרִים, וְאֲנִי לֹא רוֹצָה שֶׁהֵם יִחַשְׁבוּ שִׁישׁ
אֲנָשִׁים מוֹרִים²⁷ אֲצִלִּי בַּמִּשְׁפָּחָה. אֲנִי מוֹדִיעָה

шелк	silks	משי	24
окончательный экзамен	final exam	בחינת סיום	25
готовы обсудить	prepared to discuss	מוכנות לדון	26
странные	strange	מוזרים	27

[35]

הַחוּרִים, וְתַעֲזוֹב הַתּוֹמָנִית¹⁸, וְהַפִּית יִהְיֶה
שׁוֹב מִסוּדָר.

לֹאחֶר יָמִים אֲחִידִים שֶׁל עֲבוּדָה, בְּבָר נִרְאָה
הַדְּבָרִים מִסְתַּדְרִים:
בְּבָר אֶסְפוּ אֶת הַשׁוֹלְחָנוֹת וְהַפִּסְאוֹת מִן
הַשְּׂבָנִים וְנִמְצְאוּ אֶת הַדָּוָד הַנְכוֹנָה לְהַעֲמִיד
אוֹתָם בָּנוּ.

נִצְיָנִי¹⁹ חֲבֵרַת הַקִּיטָרִיגִי בָּא וְקִרְאָה לָהֶם
צִלּוּמִים²⁰ וְבָהֶם דְּרָכִים שׁוֹנוֹת שֶׁל הַנָּשׁוֹת
הַאוֹכֵל. לֹאחֶר מִשְׁא-יוֹמָתוֹ²¹ הִסְפִּימוּ שְׂנִימָנוּ
אֲצִלֹּ אֶת מַאֲכָלִי הַבֶּשֶׂר וְהַסִּלְטִים, וְנִשְׁאִירוּ
בִּידֵי בְּעִלְת־הַפִּית²² אֶת הַכֶּנֶת הַעוּגוֹת, וְדָבָר
שֶׁהָיָא מוֹמָחִית²³ לוֹ.

גַּם בְּפִית הַתַּנְדָּמָה הַעֲבוּדָה, וְגַם לַעֲנֹן
הַשְּׂמֵלָה נִמְצָא פְתִירוֹ:

оркестр	band	תזמורת	18
представитель	representative	נציג	19
фотографии	photographs	צלמים	20
переговоры	negotiations	משא-ומתן	21
хозяйка	mistress of the house	בעלת הבית	22
специалистка	expert	מומחית	23

[34]

ואבדיה כבר איש לא צעיר, הנה לוקח את נכדתו לשעורי בלט ולחוגי ציור.³² ומחפה לה בחוי, בגשם ובשמש.

"אולי אפטר לדבר אתו, להספיר לו שהפעם הוא מוכרח להתאפק!"³³, אמרה בלה, "הוא קרי לא סגילי. להפיד!"³⁴, הוא די פקח³⁵.

"דבורים לא יעזרו, את קרי יודעת", אמרה חיותה; "את מוכנה להיות במתח?"³⁶ כל הערב; לחפות מתי הוא יתחיל עם זה?"

"אני אשכנע!"³⁷ אותו, אמרה בלה, "את תראי. אני אספיר לו. ובכלל, יש לי רעיון. נושא לדון את שפחה, והיא תשמור עליי. היא תשתיק אותו ברנע שרק יפתח את הפה. שפחה לא תתן לו לדבר, תסמכי עליה!"³⁸ זה נראה לי פתרון. מה את אומרת?"

кружки рисования	art classes	חוגי ציור	32
вынужден сдержаться	must restrain himself	מוכרח להתאפק	33
наоборот	on the contrary	לדבר	34
довольно сообразительный, смекалистый	quite clever	די פקח	35
напряжение	tension	מתח	36
смогу убедить	I'll convince	אשכנע	37
положись на нее	trust her	תסמכי עליה	38

[37]

לך כבר עכשו: אם הוא יעשה לי את זה — אני אמות במקום!"

"חס וחלילה", אמרה בלה; "אז מה עושים?"

"צריך למצוא פתרון", אמרה חיותה. "אבל אי-אפשר לא להזמין אותו", אמרה בלה פתאום, כמו אדם שמתנפח²⁸ עם עצמו. "זאת בכל זאת חגיגה — הנכדה!"²⁹ הראשונה שלו מתארכת. זה דבר גדול בשבילו. זה חלום שתמיד דבר עליו — משפחה גדולה. אנהנו לא נסלח לעצמנו אם לא נזמין אותו. הוא כבר פו שמונים ושתים, וכמה חגיגות באלה עוד יהיו לו! מה אפשר לעשות? אפשר בכלל לא לספר לו!"

"אפשר לשלוח אותו לטיוול", אמרה חיותה, זורקת רעיון.³⁰ שעלה בה באותו רגע. בלה הביטה בבתה בחרדה.³¹ הנה, היא כבר מגרשת את סבא שלה. כבר שבתה איך גדל אותה, מוכן לתת לה את פרוסת הלחם האחרונה שלו. וכל השנים, באשר בלה עבדה,

спорит, дискутирует	argues	מתנפח	28
внука	granddaughter	נכדה	29
бросает идею	throws an idea	זורקת רעיון	30
в страхе	anxiously	בחרדה	31

[36]

בשנים האחרונות נגשה המצב רע יותר ויותר. נראה שזכרונות רחוקים מתגברים על זכרונות קרובים, כמו שקורה עם זקנים. עד לפני שש שנים עוד היה מצבו מציין. עד אז לא דבר על מה שקרה לו במלחמה ההיא. באשר חזר ממחנה הרכוז⁴⁷ לביתה של האפרה הפולניזה, ארבע שנים אחרי שהשאיר אצלה את שני ילדיו, בבר פמעט לא זכרה אותו בתו הקטנה, בלה.

היא היה רזה⁴⁸ מאוד ושעריו קצרים. האפרה הצטלבה⁴⁹ בשך אהה אותו ואמרה: "אדון גולדברג, כל הילדה חלמתי שתבוא. הילדים שלך לא היו חולים אף פעם: אני טפילתי בהם פאלו הם שלי!" והוא התקרב אל ילדיו, אסף אותם בידיו. הרוות ואמר להם: "אנחנו נשכח הכל. הכל נחפש את אמא ונסע לאמריקה". את אמם לא מצאו ולאמריקה לא נסעו. לאחר שנים נשא אשה מארץ-ישוראלי, והיא גדלה אותם פאלו היו ילדיה.

концентрационный лагерь	concentration camp	47
худой	skinny	48
перекрестилась	crossed herself	49

[39]

"אני אומרת שאני אלוה לברר איזה טיולים יש בבית-ברגר. הם מארגנים³⁹ טיולים לקשישים⁴⁰. ראיתי פעם מודעה⁴¹. בכה והיה לי יותר טוב — וגם לנו!"

"מפלצות⁴²", חשבה בלה בשך אהה ביתה לעלות לטלפון, "מפלצות אנחנו מגדלים. הם נראים כמו תינוקות, אבל מאחורי התמימות⁴³ — לב של ברזל! בבר שמעתי איך ילדים זורקים את הזקנים לרחובות, מחכים שזמיתו. ודכה, בלי בישה, לגרש סבא ממסבת הארוסין של הנכדה שלו!"

אולם לאחר שהייתה הלכה, היתה בלה מוכרחה להסכים: אין ספק⁴⁴ שהדבר יביא אסון⁴⁵ על הנגינה. בשך אהה את כל האוכל, לא יוכל לעצור את המלים. בהגיגות פאלה המלים יוצאות מפיו, והוא אינו שולט⁴⁶ בהן.

организуют	organize	39
старика	senior citizens	40
объявление	advertisement	41
страшилища	monsters	42
наивность, чистосердечность	innocence	43
нет сомнения	there is no doubt	44
горе, несчастье	calastrophe	45
не владеет, не руководит	is not in control	46

[38]

החיה. מה שהיה נעיל במשך שנים — נצא מחוצה בכות.

בארב ראש השנה התחיל הדבר.

מיל השילחן המלא אוכל הרימו כולם את הפוסות, ומרדכי אחיק של בלה, אמר: "נו, אבא, תגיד אתה ברכה. שתהיה לנו שנה טובה".

הנזן נעשה חור. בבר הרגיש במה שקורה לו. הוא הרים את הכוס ואמר באידיש:

"שתהיה לנו שנה טובה, של שלום ושקט, וסרבה ארוחות טובות. אני רוצה לספר לכם משהו, וזה דוקא טוב שאנחנו כולם ביחד, וגם הילדים שומעים. במלחמה — ארבע שנים לא אכלתי בשר. בבר היינו שלדים⁵⁶. את כל העצמות בגוף ראו. אז הגיעו שמועות⁵⁷ שהחללים האמריקאים מתקדבים. הקרמנים נעשו עצבניים⁵⁸, ולנו היה עוד פחות אוכל. בשראנו חיל גרמני בורח, הוצאנו ממנו את הנקניקים⁵⁹ שהיה איתו. שלחמנו ברכמסקי ואני.

скелеты	שלדים	56
слухи	שמועות	57
нервные	עצבניים	58
колбаса	נקניק	59

[41]

עד לפני שש שנים לא ספר מה שעבר עלי במלחמה. בחרו מצאה פעם ספר ופרו של בגי עגור⁵⁰ בפולין ובתוכו מודעות מעתון על מפגשי אנדרה⁵¹.
ילדיו לא שאלי אותו מה קרה לו בשנים האלו, בזמן שהם חיו בין החזירים⁵² במשך של האפרה הפולנית.

באשר מתה אשתו, לא רצה לגור לבדו, ולא הסכים לגור אצל ילדיו.

הוא סיר לעצמו חור בבית-אבות⁵³. בשבתות ובחגים היה בא אל ילדיו, מגיע וחוזר באוטובוס, לא מסכים שיסיעו אותו. תמיד היה מוטרב בערות⁵⁴ ובהומור על המצב הכלכלי, על החדשות שקרא בעתון.

את המלחמה החיה לא הופיר אפילו במלח. לפני שש שנים, נזכרה בלה, קרה השנוי. שולחנות החג המלאים מאכלי בשר ודגים באילו פתחו אצלו דלת אל זכרונות המלחמה

городок	small town, shtetl	עיר	50
встречи памяти	memorial gatherings	מפגשי אנדרה	51
свиньи	pigs	חזירים	52
дом престарелых	senior citizens' home	בית-אבות	53
живо, бдительно	alertly	בערות	54
экономическое положение	economic situation	מצב כלכלי	55

[40]

זמן מה עוד היתה מבוכה⁶⁶ בחדר, כפי שקורה אחר הפתעה⁶⁷ גדולה ולא נעימה; אז ככל שעבר הזמן ונמשכה הארוכה, הלך המתח ונחלש. וכאשר ספר בעל-הבית על זוג⁶⁸ שהתחתו, וכליל החתונה הלך בפעל לחפש אותו אצל השכנים וחר רץ בפזז — צחקו כולם.

כאשר הגישו את הלפת⁶⁹, כבר פמט שחור את הרגע המביד שחביא עליהם סבא מנדל. יחיאל ואשתו התחילו לשיר בפולגות על נגדה מיוחדת אל מנחל לרחוץ את שערות, ונער מביט בה מבין שיה האזמנות⁷⁰, ואינו מעז⁷¹ לבקש את אהבתה.

אילי היה זה הלפת, או שיה האזמנות מן השיר, ואילי דבר אחר, אבל אז קם שוב סבא מנדל, הרים את ידו הימנית, כמו שעשה קודם, ואמר:

смущение, растерянность	embarrassment, discomfort	מבוכה	66
сюрприз	surprise	הפתעה	67
пара	couple	זוג	68
компот	compote	לפת	69
куст смородины	blackberry bush	שיח אוכמנות	70
не осмеливается	doesn't dare	אינו מעז	71

[43]

אני הרתחתי⁶⁰ והתחלתי להקיא⁶¹. וישלזמה התחיל לאכול כמו חזיר. הוא אבל את כל המזונות, ואחרי כצי שעה נפל מות, עוד לפני שהגיעו החולים האמריקאים.

סביב השולחן הביטו בו כולם בחרפה⁶². בלה ואחיה הביטו זה בזה בחרפה. יחיאל, שבה עם אשתו וישגי ילדיו, זז⁶³ בפסא בעצבנות.

שפחה הביטה מסביב בזערה⁶⁴. הזמן לא הרגיש בשקט. הוא הרים את הכוס והוסיף:

"אז שתהיה לנו שנה טובה, ושתלדו יגדלו. לחיים!"⁶⁵
האנשים ענו "לחיים" בקול חלש ושתו מהנין.

пояхал, почувствовал	smelled	חרתי	60
запах			
рвать	to vomit	להקיא	61
в шок	in shock	בהלם	62
задвигался	moved about	זז	63
в ужасе	in horror	בוזע	64
за здоровье!	Cheers!	לחיים!	65

[42]

נזכור דברים פאלה. במו צריך לזכור רק את
הדברים הטובים."

"אבל מאיפה היה לו תפוח-אדמה, אני
שואל אותך. אולי אתה יודע? אולי יש לך
מושא?"⁷⁸

"לא, אין לי", אמר מרדכי. "הנה בלה
מביאה את העונה. תראו איזו עונה! זה סימן
ש'יהיו עונות כל השנה", אמר לחיותה בקול
שמת. "נכון שזה סימן ש'יהיו עונות פאלה כל
השנה?"

אלא שהענו כבר עמד מעליהם. אפילו
הילדים הרגישו בו.

בשנים שבאו אחר-כך כבר לא התרגשו⁷⁹
כל-כך. כבר היו רגילים.

מיל השתלחנות המלאים אוכל, בלילות
שבת, בערבי חג ובימי הילדות⁸⁰, היה סגא
מנדל מספר על אנשים שמתו ברחובות הגטו
וכסו אותם בעותונים. על האיש שהגיע למחנה

У тебя есть представление?	do you have	יש לך מושג?	78
any idea?			
не волновались	they didn't	לא התרגשו	79
get excited			
дни рождения	birthdays	ימי הולדת	80

[45]

"במחנה, כל יום היו מתים שנים-שלושה
אנשים בבינת⁷². היו סוחבים⁷³ אותם לפנה⁷⁴.

מי שמת באמצע הלילה כבר היה קר. מי שמת
בבוקר עוד לא היה לגמרי קר. אבל מי שמת
בערב כבר התחיל להסריח⁷⁵."

שפחה קמה בבעס. היא עזבה את השולחן
והלכה לחדר השני.

הזמן הביט אחריו והתחיל שוב לדבר:
"פעם מצאתי תפוח-אדמה⁷⁶ בפיס של אחד

מהם, כי היינו מחפשים בפיסים. עד היום אני
לא יודע איפה הוא לקח תפוח-אדמה. הוא לא
עבד במטבח. אבלני ולא הבנתי — מאיפה
היה לו תפוח-אדמה?"

בנו מרדכי נסה להשתיק אותו. התדמקה⁷⁷
הראשונה כבר עברה, ועכשו נמצאו המלים
בקלות רבה יותר:

"אבא, עכשו חג. אנחנו נשמח ונאכל ולא

барак	barrack	ביתן	72
перетаскивали	were dragging	היו סוחבים	73
угол	corner	פנה	74
вонять	to smell bad	לסריח	75
картофель	potato	תפוח-אדמה	76
ошеломление	stupefaction	תדהמה	77

[44]

רק שפירה לא השלימה:

"הוא הוֹרֵג לִי אֶת הַחַג", הִתְנַח אִמְרַת, יִיעֲצֵת כִּי הוּא שׁוֹמֵעַ. "סִבְּלֵנוּ דִּי וְשִׁמְעֵנוּ דִּי. יֵשׁ יוֹם הַשְׁוֹאָה"⁸⁷ וְעֲצֵרוֹת זְכָרוֹן.⁸⁸ לֹא נוֹתְנִים לָנוּ לְשִׁפּוֹת. אֲנִי לֹא אֶרִיכָה שְׁנֵי־יָמֵינוּ לִי אֶת זֶה בְּכָל אֲרוּחָה. אֲנִי לֹא מְבִינָה אִיךְ אַתָּם מְמַשְׁכִּיכִים לְאֵכּוֹל כְּשֶׁהוּא מֵתָאֵר אֶת הַחַס וְהַמַּתִּים. אֲנִי, בְּרָע שְׁהוּא פּוֹתֵחַ אֶת הַפֶּה — נִגְמַר לִי הַחַג.

וְהִיא דִּלְקָחָה עַל הַשְׁוִלְחָן בְּאַגְרוֹהָ.⁸⁹ יוֹתֵר מִפּוֹלֵס הַקְּשִׁידָה בָּלָה לְאַבִּידָה. כֹּאשֶׁר הִתְנַח הָאֲרוּחָה בְּבִידָה — הִתְנַח שׁוֹמֵעַת אוֹתוֹ מִן הַמִּטְבָּח. כֹּאשֶׁר הִתְנַח הָאֲרוּחָה אֶל אֲחֵרִים — הִתְנַח מְקַשֶּׁידָה לוֹ מִמְקוֹמָהּ לִיד הַשְׁוִלְחָן.

פְּתָאוֹס נִפְתַּח לָהּ חֵלֶן אֶל הַחִידָה שֶׁלֹּא נִתְּנָה לָהּ מְנוּחָה שְׁנִים רַבּוֹת:

הָאִם שָׂכַח מֶה שֶׁעָבַר עָלֶיךָ בְּמִשְׁךְ אֲרָבַע הַשָּׁנִים הָהֵן, שֶׁבָּחוּ חֵיוֹ הִיא וְאֲחֵיהָ בְּיָדֵי הַחֲזִירִים?⁹⁰ שֶׁל הָאִפְרָה הַפּוֹלְגָנָה?

день Катастрофы	Holocaust	יום השואה	87
встречи памяти	Remembrance Day	עצרות זכרון	88
кулак	memorial rallies	אגרוף	89
свинарник	fist	יד חזירים	90
	pig pen		

[47]

וְרָאָה אֶת אֲחִיו הַצָּעִיר תְּלִינִי.⁸¹ עַל אִישׁ שֶׁהָיָה מְמוֹנִי.⁸² אֶת הַבָּנִים שֶׁל הַמַּתִּים וּמָצָא אֶת הַשְׁמֵלָה שֶׁל אִשְׁתּוֹ, שֶׁפָּרְחִים מִפְּנוֹיִנִים.⁸³ עָלֶיהָ. זֶה הַשְׁמֵלָה שֶׁקָּנָה לָהּ כֹּאשֶׁר נוֹלַד בָּנָם. וְכֹאשֶׁר רָאָה הַגְּרָמִי אֶת הַשְׁמֵלָה בְּיָדֵינוּ, הִשָּׁב שֶׁהוּא רוֹאָה לְגִנוּב אֶת הַפְּנוֹיִנִים, וְהִפָּה אוֹתוֹ בְּשׁוֹטִי.⁸⁴ וְעַל הַנַּעַר שֶׁמָּצָא אֶת אִמּוֹ בֵּין הַמַּתִּים.

הֵם נִתְּנוּ לוֹ לְדַבֵּר, מְנַסִּים לֹא לְקַחֵת לֵב אֶת הַדְּבָרִים.

כֹּאשֶׁר הָיָה קוֹם וּמָרִים אֶת יָדוֹ הַיְמָנִית וְיָדָה הַפּוֹס, בָּבַר יָדָעוּ כִּי הִגִּיעַ הַרְגֵּעַ. הַיְלָדִים הָיוּ יוֹצְאִים מִהַחֹדֶר. בְּעֵלְתֵּי־הַבַּיִת הִתְנַח אוֹסֶפֶת אֶת הַפְּלִים. אֲחֵרִים הָיוּ מִתְחַלִּים לְדַבֵּר בְּלַחֲשׁ, אוֹ לְשַׁקּוֹעַ בְּמִתְשָׁבוֹת.⁸⁵ נוֹתְנִים לְרָעִים לְעָבוֹר.

בְּגִי הַמִּשְׁפָּחָה בָּבַר הַשְּׁלִימִי.⁸⁶ עִם הַתְּאוּרִים שֶׁל דָּעָב וּמָוֶת כְּחֵלֶק מְאֻרְחוֹת הַחַג.

повешенный	hanging	תלוי	81
sortir	sort	ממון	82
жемчуга	pearls	פנינים	83
хлыст	whip	שוט	84
погружаться в мысли,	immersed in	לשקוע במחשבות	85
раздумья	thought		
смириться	accepted, came to terms with	תשלימו	86

[46]

אז חיותה הקדומה אותה ואמרה: "דברתי עם נ. הוא אומר שתמיד לתזמין אותו".

"והספרת לי את הפעולה?"

"כן. הוא אומר שזה לא תרבותי" לא לתזמין אותו".

"ומה נקרה אם..."

"כבר דברתי איתו".

"עם נ?"

"לא, עם סבא".

"דברת עם סבא? מתי?"

"היום אחרי הצהריים".

"ומה?"

"הוא הבטיח שחצי מילחמים, וכל טוב, הוא לא יגיד אף מלה".

בילה נאמרה בהקלחה⁹⁴

"אני חושבת שזה באמת הפתרון הכי טוב.

לטיול ביום כזה. וזה הוא אמר? רק לחיים, וכל טוב? דבר אחד אי-אפשר להגיד

קיינו מרגישים נורא אם קיינו שולחים אותו

לטיול ביום כזה. וזה הוא אמר? רק לחיים, וכל טוב? דבר אחד אי-אפשר להגיד

קיינו מרגישים נורא אם קיינו שולחים אותו

לטיול ביום כזה. וזה הוא אמר? רק לחיים, וכל טוב? דבר אחד אי-אפשר להגיד

קיינו מרגישים נורא אם קיינו שולחים אותו

לטיול ביום כזה. וזה הוא אמר? רק לחיים, וכל טוב? דבר אחד אי-אפשר להגיד

קיינו מרגישים נורא אם קיינו שולחים אותו

לטיול ביום כזה. וזה הוא אמר? רק לחיים, וכל טוב? דבר אחד אי-אפשר להגיד

קיינו מרגישים נורא אם קיינו שולחים אותו

לטיול ביום כזה. וזה הוא אמר? רק לחיים, וכל טוב? דבר אחד אי-אפשר להגיד

94 לא תרבותי uncivilized

95 טוהר דתקל breathed a sigh of relief

לפעמים היתה שבה ללכת בדרך הכפר, מריחה את ריח הדיר פאילו הוא מצאיות, ולא זכרון רחוק.

האם שכח אביה את המות והרעב והפחד?

אין נצל אותם בתוך לבו ולא הזכיר אותם

ארבעים שנה? ולכן, אין התעוררו הזכרונות

מול השפיע? בימים הטובים?

חידה היא, היתה בלה חושבת, אל הקבר⁹²

יזח את פתונה.

אבל הפעם היה המצב קשה.

אין אפשר שלא לתזמין את סבא לתזמנת

הארוסין של גבדו האהובה, הנקראת על שם

אשתו מיה?

ואולם, אין אפשר לספן את התזמנת,

ואולי אפילו את העתיד⁹³ של חיותה, ולגרום

בושה נוראה בפני האורחים, ובפני המוחותגים

החדשים?

בערב כבר היה לה רעיון, והיא רצתה

להעלות אותו בפני חיותה.

91 שפע plenty

92 קבר grave

93 עתיד future

התזמורת המנגנת¹⁰³ מנגינות נעימות, בקול חזק מספיק כדי שישמעו אותו, אבל כך מספיק כדי שלא יכסו על השמיעות.

חיותה היתה מלוח פֶּעִינִיָה את סבא פל הזמן, כמו ציד¹⁰⁴ בעל נסיון. גם פֶּשִׁיחִיתָה מפנה אליו את הנב¹⁰⁵ ועונה למברכים, היא הרגישה בתנועות שכל.

הזמן נראה מאושר וחגיגי. השיב לאלה שנגשו לברך אותו. לטור¹⁰⁶ את ראשי הקלדים. לפעמים, באשר נדמה היה לה כי היא משוחח שיחה ארוכה, היתה הולכת אליו כמו במקרה, עוברת לידו, מקשיבה.

פעם אחת היתה מתוהה¹⁰⁷. הוא עמד מול השולחן הערוה, מביט באנשים האוכלים.

היא הפירה היטב את המבט, את הניד המתרוטט, שבאה תמיד לפני המלים.

הוא פתח את פיו לדבר, ואז הרגיש במבט הקשה שלה.

103	מנגנת	играющая (музыцирующая)	playing
104	יד	охотник	hunter
105	מפנה את גובה	поворачивалась спиной	turned her back
106	לטף	гладили	caressed
107	חיתה מתוהה	была в напряжении	was tense

[51]

על סבא שלו – שאין לו חוש הומור⁹⁶. יש לו, ותמיד היה לו.

”ודבר אחד גם אי-אפשר להגיד על הנכדה שלו – שאין לה חוש לספנה. אני לא אזוז ממנו כל הערב – מה שפוטוח.”

”יהיה בסדר”, היתה⁹⁷ בלה. “הלב שלי אומר שיהיה בסדר.”

בֶּעֶרֶב התגלה היה מוגר-האורי⁹⁸ נעים מאוד: בֶּדֶר לא סוף הקיץ; עוד לא התחלת הסתו⁹⁹. בֶּלָה הִלְכָה בֶּגֶן בִּין האורחים, הלבנשים ופה ומחזיקים כוסות יין.

בֶּשֶׁהִיא הולכת בגן, כמו בתוך חלום, הרגישה בלה באושר¹⁰⁰ הממלא את לבָה.

הכל נראה כל-כך נֶפֶח: השולחן המסודר; הקצרות¹⁰¹ המתמלאות באילו פידים קיסם¹⁰²;

96	חוש הומור	sense of humor	чувство юмора
97	היתה	smiled	улыбалась
98	מוגרי	weather	погода
99	סתו	autumn	осень
100	אושר	happiness	счастье
101	קצרות	bowls	миски
102	קיסם	magician	фокусник

[50]

שְׁשִׁי מִטַּפְס¹¹⁴ מִכְסָּה אוֹתוֹ, וְהִתְחִיל לָצֵלֶם אוֹתָם. הוּא צֵלֶם אוֹתָם שׁוֹב וְשׁוֹב, עַד שֶׁחִיּוּתָהּ פָּעָסָה: "דִּי עַם הַקִּיטֵשׁ הַזֶּה. זֶה הָרִי כְּלִי-כֶּן בְּנֵאֲלִי!"

מִהֵנָּה רָאִתָּה פְּתָאוֹם אֶת סָבָא.
הוּא עָמַד וְהִפִּיט בְּאֲנָשִׁים הַמִּתְאַסְּפִים סָבִיב הַשּׁוּלְחָן, שֶׁהוֹרִידוּ מִמֶּנּוּ אֶת קַצְרוֹת הַבָּשָׂר וְשָׂמוּ עָלָיו אֶת הַעוּגוֹת.

אֲנָשִׁים הַתְּחִילוּ לֶאֱכֹל מִן הַעוּגוֹת, וְהָיָה רָאִתָּה אֶת הַהִתְרַגְּשׁוֹת עַל פְּנֵיו. עֵינָיו הָאִירוּ בְּאוֹר שֶׁהִפִּירָה, וְיָדוֹ הִתְרַמְּמָה. יָדוֹ הִשְׁגִּיחַ וְדָקָה עַל הַשּׁוּלְחָן, מוֹשֶׁכֶת אֵלָיו אֶת תְּשׁוּמַת הַכֶּבֶשׂ שֶׁל הָאוֹרְחִים.

אֲנָשִׁים הִפִּיטוּ בּוֹ, מִחֲפִיז לְדַבְּרֵי בְּכָבוֹד.
הוּא חִפָּה רָגַע עַד שֶׁיִּפְסְקוּ הַדְּבוּרִים, וְאָז פָּתַח אֶת פִּי לְדַבֵּר.

הִזָּה שֶׁקֵּט בָּנוּ, כָּמוֹ לִפְנֵי שְׁשׁוּמָעִים בְּשׁוֹרְהָ¹¹⁵ תְּשׁוּבָה.
"סָבָא, לֹא!" אָעָקָה חִיּוּתָהּ.

вьющийся куст	climbing vine	114
внимание	the attention	115
новость	piece of news	116

[53]

מַעֲבָר¹⁰⁸ לְשׁוּלְחָן חֵיף אֵלָיָהּ פְּתָאוֹם, כָּמוֹ יָלַד שֶׁתִּפְסֵי אוֹתוֹ בְּמַעֲשֶׂה שׁוֹבָבוֹת¹⁰⁹ וְקָרָא: "לְחַיִּים, חַיָּה לָהּ, לְחַיִּים!"

וְחוֹסִיף, כָּמִי שְׁנוֹפֵר: "וְכָל טוֹבִי, וְצַחֲקִי חִיּוּתָהּ צִחֲקָה אֵלָיו, וְהַרְגִּישָׁה אִיף הַמִּתְחַשֵּׁל נֶעֱלֶם בַּפֶּעַם הָרִאשׁוֹנָה מֵאִזְ שֶׁהִיַּע הָאוֹרְחַת הָרִאשׁוֹן. הִיא הָרִימָה מוֹלֹ אֶת יָדָהּ הַמְחֻזָּקָה בְּכּוֹס דְּמִינוּת¹¹⁰ וְקָרָאָה: "לְחַיִּים, סָבָא, וְכָל טוֹבִי."

הַצֵּלֶם¹¹¹, שֶׁעָמַד לִיד הַפֶּתַח, צֵלֶם אוֹתָם עוֹמְדִים זֶה מוֹל זֶה בְּהִצָּדָה¹¹² שֶׁל בְּרָכָה. הוּא חִנֵּף מְרוּצָה, כָּבֵר רוּאָה בְּדִמְיוֹנוֹ אֶת הַצֵּלֶם הַמוֹכֵן.

וְאַחֲרֵיכֵן כָּבֵר הִיטָה שֶׁקֵּטָה, מִבִּטָּה מִפֶּעַם לַפֶּעַם עַל סָבָא, הַעוֹבֵר בֵּין הָאוֹרְחִים.
לָזֶמֶן קָצָר הִרְחִיק הַצֵּלֶם אוֹתָהּ וְאֵת כָּן מִן הָאוֹרְחִים. הוּא הוֹשִׁיב אוֹתָם עַל גַּג הַמוֹסָף¹¹³,

с другой стороны	across	108
озорной поступок, проказа	mischievous deed	109
воображаемая чашка	imaginary cup	110
фотограф	photographer	111
отдавая (честь)	in a salute	112
гараж	garage	113

[52]

בְּחֹר הָיָה הַשְּׁקֵט רַב.

פָּגִיחַ שֶׁל חֵייוֹתָהּ הָיוּ חוֹרִים מְאוֹד.

בָּלָה נִקְוָה אֶת פָּגִיחַ, וְאֵת הַשְּׁמֶלֶחַ שֶׁהִתְקַלְקְלָה מֵעוֹגוֹת פֶּאֶשׁר אִמְצָה¹²⁰ אֵלֶיהָ אֶת רֹאשׁוֹ פֶּשֶׁה־בִּיאָו אוֹתוֹ לְחֹדֶר.

אֲחֵר-כֵּן נִקְוָה בְּעֻדְיוֹת¹²¹ — פֶּאֶילוֹ עוֹד אֶפְשָׁר לְהִכְאִיב¹²² — אֶת פָּגִיחַ הַמִּיֻּסָּרִים¹²³, וְאֵת עֵינָיו הַעֲצוּמוֹת¹²⁴, וְאֵת שְׁפָתָיו הַחֲשׂוֹקוֹת בְּכוֹחַ¹²⁵, מְחִזְיוֹקוֹת בְּתוֹכָן אֶת הַמְלִים, שֶׁכָּבֹר לֹא זָבִיאָו גִּאֻלָּה¹²⁶, וְלֹא פִיוִּס¹²⁷, וְגַם לֹא הִקְלָה בֵּית רִנָּה¹²⁸.

обняла	hugged	אִמְצָה	120
деликатно	gently	בְּעֻדְיוֹת	121
причинить боль	to cause pain	לְהִכְאִיב	122
измученные	agonized	מִיֻּסָּרִים	123
закрытые	closed	עֲצוּמוֹת	124
стиснутые силой	pressed together tightly	מְחִזְיוֹקוֹת בְּתוֹכָן	125
избавление	redemption	גִּאֻלָּה	126
умиротворение	conciliation	פִּיוִּס	127
мигнущее облегчение	momentary relief	בֵּית רִנָּה	128

[55]

וְהָיָה הָרִים אֵלֶיהָ אֶת מִבְטוֹ, מִתְאַמֵּץ לְרֹאוֹת אוֹתָהּ מֵעַל רֹאשֵׁי הָאוֹרְחִים.

פִּתְאוֹם הִתְכַּוְּפָה¹¹⁷ וְנִעְלַם מֵעֵינֶיהָ, וְהָיָה רֹאֲתָהּ אֶת הָאֲנָשִׁים מִמְּחִירִים אֶל הַמְּקוֹם הָרִיק שָׁבוּ עִמָּד קוֹדִם.

הָיָה רֹאֲתָהּ אֵלֶיוּ, מִנְסָה לַעֲבוֹר בֵּין הָאוֹרְחִים. עַד שֶׁהִגִּיעָה — כָּבֹד הָיָה הַשְּׂוֹלָחַן עַל הָאֲדָמָה, הַעוֹגוֹת זְרוֹיִקוֹת, וְסָפָא, פָּגִיחַ וּבִגְדָיו מְלוֹכְלָכִים¹¹⁸, כִּמּוֹ שֶׁחָסַן קוֹלְנוֹעַ¹¹⁹ בְּקוֹמָדָה יִשְׁנָה שְׁזָרְקוֹ עָלָיו עוֹגָה.

מְחֹדֶר הַשְּׁנָה שָׁמְעוּ אֶת קוֹלוֹ שֶׁל מֶרְדֵּכִי מַעֲבֵר לְדָלֶת.

הָיָה הָרְחִיק אֶת הָאוֹרְחִים שָׂבָאוּ לִשְׂאוֹל עַל הַזָּכוֹ, הִחְזִיר אוֹתָם אֶל הַשְּׂוֹלָחַן שֶׁהֶעֱמִידוּ בְּמִהְרָיוֹת, וְאֶל הַתּוֹמָנוֹת שֶׁחִזְרָה לָגוֹ.

"הָיָה הַתְּבַגֵּשׁ מְאוֹד. עֲבָשׁוּ הָיָה נָח. הָיָה יְהִיָּה בְּסֹדֶר. בְּבִקְשָׁה, תִּחְזְרוּ לְרִקְדּוֹ."

наклонился	bent over	הִתְכַּוְּפָה	117
грязные	dirty	מְלוֹכְלָכִים	118
киноактер	movie actor	שָׂבָאוּ קוֹלְנוֹעַ	119

[54]